

T.B.M.M.

(S. Sayısı: 860)

**Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Şili Cumhuriyeti Hükümeti
Arasında Askeri Alanda Eğitim, Savunma Sanayii, Teknik
ve Bilimsel İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun
Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu
Raporu (1/885)**

Not: Tasarı, Başkanlıkça Millî Savunma ve Dışişleri Komisyonlarına havale edilmiştir.

T.C.

Başbakanlık

19.8.2004

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı: B.02.0.KKG.0.10/101-941/3995

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 26.7.2004 tarihinde kararlaştırılan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Şili Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Alanda Eğitim, Savunma Sanayii, Teknik ve Bilimsel İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı” ile gerekçesi birlikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

GEREKÇE

“Askeri Alanda Çerçeve İşbirliği”ne ilişkin anlaşmaların temel amacı, taraf ülkeler arasında teknik ve eğitim dahil askeri alanda işbirliğine gidilebilmesi için, ilk defa tesis edilecek askeri ilişkilerin çerçevesinin çizilerek hukuki zemine oturtulmasıdır.

“Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Şili Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Alanda Eğitim, Savunma Sanayii, Teknik ve Bilimsel İşbirliği Anlaşması”yla, taraflar ana hatlarıyla aşağıdaki işbirliği alanları üzerinde mutabakata varmışlardır:

- Askeri Eğitim ve Öğretim
- Tarafların Silahlı Kuvvetleri Arasında İşbirliği
- Araştırma ve Teknoloji Alanlarında İşbirliği
- Tatbikatlar için Askeri Gözlemciler Değişimi
- Askeri Alanda Teknolojik/ Bilimsel Gelişmeler ve Yenilikler
- Muharebe, Elektronik ve Bilgi Sistemleri

g. Lojistik ve Yönetimi

h. Savunma Sanayii İşbirliği

ı. Askeri Tıp ve Sağlık Hizmetleri

i. Sosyal, Sportif ve Kültürel Amaçlı Etkinlikler

Silahlı Kuvvetlerimizin ortaya çıkabilecek, her türlü tehdit ve tehlikeye karşı hazırlıklı olması önem arz etmektedir. Ülkemizin uluslararası politikadaki ana hedefleri arasında, Birleşmiş Milletler Anlaşması gözönünde tutularak, uluslararası barış ve güvenliğin tesis edilmesi bulunmaktadır. Silahlı Kuvvetlerimiz bu çerçevede, kabiliyetlerini geliştirmek için çalışmakta ve dünyada kendi alanlarında etkin ve teknolojik olarak yenilikleri uygulayabilen/geliştirebilen ülkelerle işbirliği olanaklarını araştırmaktadır.

Brezilya ve Meksika'dan sonra Latin Amerika'da en çok ticaret hacmine sahip olduğumuz ülke olan Şili, 1980'li yılların ortalarından bu yana liberal ekonomi modelini benimsemiş bir ülkedir. Hızlı bir kalkınma süreci içinde olup, kişi başına düşen millî gelir 1990-1997 yılları arasında iki kat artmıştır. Uluslararası uzman kuruluşlarca yayınlanan raporlarda; Şili ekonomisinin yüksek rekabet gücünü haiz, teknolojik ve bilimsel altyapıya sahip, piyasa kurallarının sağlıklı işlediği, yabancı yatırımcılar için yatırım riskinin düşük ve sürdürülebilir kalkınma trendinin yüksek olduğu belirtilmektedir.

Şili, 1990 yılından itibaren dış politika alanında dünya ile bütünleşmeye önem vermiştir. Bu bağlamda, başta Birleşmiş Milletler olmak üzere uluslararası kuruluşların faaliyetlerine aktif şekilde katılmaktadır. Şili'nin, 2003-2004 dönemi için BM Güvenlik Konseyi geçici üyeliğine seçilmiş olması bu duruma iyi bir örnektir.

Şili ile askeri ilişkilerimiz 2000 yılından itibaren ivme kazanmaya başlamış, gerçekleştirilen üst düzey ziyaretler, ileriye yönelik tasarlanan işbirliği sürecinin temelini atmıştır. Şili Savunma Bakanı Michelle Bachelet, Millî Savunma Bakanımız Sayın Vecdi Gönül'ün davetine icabetle, 19-21 Nisan 2004 tarihleri arasında ülkemize resmî bir ziyarette bulunmuştur.

Türkiye ile Şili arasındaki askeri temaslar gelişmektedir. 2-9 Nisan 2004 tarihleri arasında bir Şili askeri heyeti ülkemizi ziyaret etmiş ve iki ülke arasında askeri ve savunma sanayii alanında projelerin geliştirilebilmesi için "Askeri Diyalog Toplantıları" başlatılmıştır. İki ülke jandarma teşkilatları arasında da süregelen kurumsal bir işbirliği mevcuttur.

Anılan Anlaşma kapsamında taraflar arasında öngörülen bilgi değişimi ve işbirliği sayesinde mevcut kabiliyetlerin geliştirileceği, uygulamaya konulacak projeler çerçevesinde ülkemizin teknolojik alandaki bilgi birikiminin zenginleşeceği ve bölge ile ticarî bağlarının gelişeceği düşünülmektedir. İki ülke arasındaki bu anlaşmanın yürürlüğe girmesiyle profesyonel bir silahlı kuvvetlere sahip olan Şili'nin savunma alanındaki malzeme ve teçhizat ihtiyaçlarının Türk savunma sanayii tarafından üretilen ürünlerle karşılanma imkânları ve teknoloji transferi ile ortak üretim konularındaki işbirliği alanları artacaktır.

Şili ile ülkemiz arasında gündemde olan başka bir konu da, Şilili F-16 pilot ve bakım personelinin ülkemizde eğitimine ilişkin projedir. Anılan Anlaşmanın yürürlüğe girmesinin iki ülke arasında gündemde olan bu projenin gerçekleştirilmesi için uygun bir zemin oluşturacağı düşünülmektedir.

Bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesiyle iki ülke arasında yukarıda bahsedilen savunma sanayii ve askeri eğitim alanlarında daha somut işbirliğinin mümkün olabileceği düşünülmektedir.

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

Esas No.: 1/885

7.4.2005

Karar No.: 65

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Şili Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Alanda Eğitim, Savunma Sanayii, Teknik ve Bilimsel İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı, Komisyonumuzun 7 Nisan 2005 tarihli 17 nci toplantısında Dışışleri Bakanlığı ve Millî Savunma Bakanlığı temsilcileri ile Genelkurmay Başkanlığı yetkililerinin katılmalarıyla görüşülmüştür.

İki ülke arasında imzalanan Anlaşma ile; askerî eğitim ve öğretimi, tatbikatlar için askerî gözlemcilerin değişimi, askerî alanda teknolojik, bilimsel gelişmeler ve yenilikler, muhabere, elektronik ve bilgi sistemleri, lojistik ve yönetimi, askerî tıp ve sağlık hizmetleri, sosyal, sportif ve kültürel amaçlı etkinlikler ile araştırma, teknoloji, savunma sanayii alanlarında ve tarafların silahlı kuvvetleri arasında işbirliği yapılması amaçlanmaktadır.

Söz konusu Anlaşma kapsamında taraflar arasında bilgi değişimi ve işbirliği ile mevcut kabiliyetlerin geliştirileceği projeler çerçevesinde Ülkemizin teknolojik alandaki bilgi birikiminin zenginleştirileceği ve bölge ile ticari ilişkilerimizin geliştirileceği düşünülenerek hazırlanan Tasarı Komisyonumuzca benimsenmiş ve Tasarının maddelerine geçilmesine karar verilmiştir. Tasarının 1 inci, 2 nci ve 3 üncü maddeleri ile tümü aynen kabul edilmiştir.

Komisyonumuzca, Genelkurmay Başkanımızın 11-14 Nisan 2005 tarihleri arasında Şili'ye yapacağı ziyaret de gözönüne alınarak söz konusu Tasarının, İçtüzüğün 52 nci maddesine göre öncelikle görüşülmesine karar verilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Mehmet Dülger</i>	<i>Eyyüp Sanay</i>	<i>Mustafa Dündar</i>
Antalya	Ankara	Bursa
Kâtip	Üye	Üye
<i>Metin Yılmaz</i>	<i>Mahmut Koçak</i>	<i>Ramazan Toprak</i>
Bolu	Afyonkarahisar	Aksaray
Üye	Üye	Üye
<i>Ahmet Edip Uğur</i>	<i>Aziz Akgül</i>	<i>Muzaffer Gülyurt</i>
Balıkesir	Diyarbakır	Erzurum
Üye	Üye	Üye
<i>İnal Batu</i>	<i>Halil Akyüz</i>	<i>Mehmet B. Denizolgun</i>
Hatay	İstanbul	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Hüseyin Kansu</i>	<i>Onur Öymen</i>	<i>Fikret Ünlü</i>
İstanbul	İstanbul	Karaman
Üye	Üye	Üye
<i>Selami Yiğit</i>	<i>Fuat Ölmeztoprak</i>	<i>Nihat Eri</i>
Kars	Malatya	Mardin
Üye	Üye	
<i>Süleyman Gündüz</i>	<i>Abdullah Veli Seyda</i>	
Sakarya	Şırnak	

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE ŞİLİ CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA ASKERİ ALANDA EĞİTİM, SAVUNMA SANAYİİ, TEKNİK VE BİLİM- SEL İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASININ ONAY- LANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1.- 20 Nisan 2004 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Şili Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Alanda Eğitim, Savunma Sanayii, Teknik ve Bilimsel İşbirliği Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2.- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3.- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE ŞİLİ CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA ASKERİ ALANDA EĞİTİM, SAVUNMA SANAYİİ, TEKNİK VE BİLİM- SEL İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASININ ONAY- LANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1.- Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2.- Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3.- Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd.

A. Gül

Devlet Bakanı

B. Atalay

Devlet Bakanı

G. Akşit

Millî Savunma Bakanı

M. V. Gönül

Millî Eğitim Bakanı V.

A. Babacan

Ulaştırma Bakanı

B. Yıldırım

Sanayi ve Ticaret Bakanı

A. Coşkun

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

A. Şener

Devlet Bakanı

A. Babacan

Devlet Bakanı

K. Tüzmen

İçişleri Bakanı

A. Aksu

Bayındırlık ve İskân Bakanı

Z. Ergezen

Tarım ve Köyîşleri Bakanı

S. Güçlü

En. ve Tab. Kay. Bakanı

M. H. Güler

Çevre ve Orman Bakanı

O. Pepe

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

M. A. Şahin

Devlet Bakanı

M. Aydın

Adalet Bakanı

C. Çiçek

Maliye Bakanı

K. Unakıtan

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

M. Başesgioğlu

Kültür ve Turizm Bakanı

E. Mumcu

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE
ŞİLİ CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA
ASKERİ ALANDA EĞİTİM, SAVUNMA SANAYİİ,
TEKNİK VE BİLİMSEL İŞ BİRLİĞİ
ANLAŞMASI

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Şili Cumhuriyeti Hükümeti (bundan böyle "Taraflar" olarak anılacaktır.);

Birleşmiş Milletler Sözleşmesinin hedef ve ilkelerine bağlılıklarını onaylayarak,

Tarafların egemenlik ve eşitlik ilkelerine esas olan çeşitli askeri alanlarda iş birliğinin, iki devletin ortak menfaatlerine ve ekonomik verimliliğe de katkıda bulunacağını teyit ederek,

Tarafların uluslararası yükümlülüklerini yerine getirme gerekliliğini kabul ederek,

Karşılıklı yarar ve hak eşitliği ilkelerine dayalı, askeri alanda dostluk ve işbirliğini temel alan ilişkilerin, iki ülke halklarının ortak çıkarlarına olduğu kadar dünyada barış ve güvenliğe de katkıda bulunacağını onaylayarak,

aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varmışlardır:

MADDE-I

AMAÇ

Bu Anlaşmanın amacı; taraflar arasında ilk defa tesis edilecek olan askeri eğitim, teknoloji ve bilim alanlarındaki ilişkilerin temel esaslarını ortaya koymak ve iş birliği sahalarını belirlemektir.

MADDE-II

KAPSAM

Bu Anlaşma; Madde IV'de belirtilen alanlarda ve bu Anlaşmaya dayanılarak yapılacak Uygulama Anlaşmaları, Protokoller ve diğer Teknik Düzenlemeler ile belirlenecek diğer alanlarda personel, malzeme, teçhizat, bilgi ve tecrübe mübadelesini kapsamaktadır.

MADDE-III

TANIMLAR

Bu Anlaşmada kullanılan terimler aşağıdaki anlamdadırlar:

1. "Gönderen Devlet"; bu Anlaşmanın amaçları için Kabul Eden Devlete personel, malzeme ve teçhizat gönderen Devleti ifade eder.

2. "Kabul Eden Devlet"; bu Anlaşmanın uygulanması amacıyla Gönderen Devletin personel, malzeme ve teçhizatını ülkesinde bulunduran Taraf anlamındadır.

3. "Konuk Personel"; Tarafların, bu Anlaşmanın amaçları için diğer Taraf ülkesine yolladıkları asker/sivil şahısları içerir.

4. "Aile Üyeleri"; konuk personelin kendi ulusal mevzuatına göre bakmakla yükümlü olduğu eş ve çocuklarını ifade eder.

MADDE-IV **ASKERİ İŞ BİRLİĞİ ALANLARI**

Taraflar aşağıdaki alanlarda iş birliği yapılmasına çalışacaklardır.

1. Askeri Eğitim ve Öğretim
2. Tarafların Silahlı Kuvvetleri Arasında İş Birliği
3. Araştırma ve Teknoloji alanlarında işbirliği
4. Tatbikatlar için Askeri Gözlemcilerin değişimi
5. Askeri Alanda Teknolojik / Bilimsel Gelişmeler ve Yenilikler
6. Muhabere, Elektronik ve Bilgi Sistemleri
7. Lojistik ve Yönetimi
8. Savunma Sanayii İş Birliği
9. Askeri Tıp ve Sağlık Hizmetleri
10. Sosyal, Sportif ve Kültürel Amaçlı Etkinlikler

MADDE-V **YETKİLİ MAKAMLAR**

Bu Anlaşmanın uygulanması için yetkili makamlar:

Türkiye adına, Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı,
Şili adına, Milli Savunma Bakanlığı

MADDE-VI **İŞBİRLİĞİ ESASLARI**

1. İşbirliği, Tarafların ortak yarar ve ihtiyaçları hesaba alınarak mütekabiliyet esasına göre gerçekleştirilecektir.
2. Taraflar arasındaki işbirliği her seviyede yapılacak koşulları üzerinde taraflarca anlaşılacak karşılıklı ziyaretler ile kuvvetlendirilecektir.

MADDE-VII **GİZLİLİK DERECELİ BİLGİ VE BELGELERİN GÜVENLİĞİ**

1. Taraflar görev nedeniyle birbirleri ile ilgili olarak edinecekleri gizlilik derecesi taşıyan bilgi ve belgelerin gizliliğine riayet edecek ve taraflar birbirlerinin güvenlik mevzuatına saygı gösterecektir.
2. Gizlilik dereceli bilgi ve belgeler üçüncü bir ülkenin hükümetine, firmasına veya şahsına verilmeyecektir. Gizlilik dereceli bilgi ve belgelerin üçüncü bir ülkeye verilmesi tarafların yazılı izniyle mümkün olacaktır. Taraflar arasında anlaşmaya varılmadığı sürece gizlilik dereceli bilgilerin gizlilik dereceleri iptal edilemez.
3. Gizlilik dereceli bilgi ve belgeler yalnızca hükümetler arası veya görevlendirilmiş güvenlik örgütleri arasında transfer edilecektir. Bu tip bilgi ve belgelerin üzerlerinde güvenlik dereceleri ve geldikleri yer belirtilecektir.
4. Devletlerin gizlilik dereceli bilgi ve belgelerin korunması ve saklanmasıyla ilgili sorumlulukları anlaşma yürürlükten kalktıktan sonra da devam edecektir.
5. Devletler işbirliği yaptıkları alanlarda birbirlerinin patent ve ticari haklarına saygı gösterecektir.

MADDE-VIII **TARAFLARIN DİĞER ULUSLARARASI ANLAŞMALARDAN DOĞAN TAAHHÜTLERİ**

Bu Anlaşmanın hükümleri, Tarafların diğer uluslararası anlaşmalardan doğan taahhütlerini etkilemeyecek ve diğer devletlerin çıkarlarına, güvenliklerine ve ülke bütünlüklerine karşı kullanılmayacaktır.

MADDE-IX **HUKUKİ HUSUSLAR**

1. Konuk personel ve aile üyeleri, kabul eden Devlet ülkesinde bulundukları sürece, bu anlaşmada tarif edilen görevlerin icrası sırasında veya ifası dolayısıyla cezai yargı muafiyetine sahip olacaklardır. Konuk personel ve aile üyeleri, kabul eden Devletin kanunlarına saygı göstereceklerdir.

2. Kabul Eden Devletin kanunları ihlal edildiğinde, konuk personelin faaliyetlerine son verilecektir.

3. Taraflardan her biri, konuk personelin görevin icrası sırasında veya görevin ifası dolayısıyla, kast ve taksirli fiillerinden mütevellit diğer tarafın mallarına (Silah/Mühimmat, Malzeme/Teçhizat ve Akaryakıt/Yağ gibi) karşı verdiği zarar ve hasarı tazmin edecektir.

4. Mal ve eşyalara verilen zarar ve hasarlar (kasti olsun ya da olmasın) konusunda Kabul Eden Devletin hukuki mevzuatı geçerli olacaktır.

MADDE-X

DİSİPLİN İŞLEMLERİ

Askeri personel, disiplin hukuku ile ilgili olarak kendi Silahlı Kuvvetlerinin mevzuatına tabi olacak ve ayrıca Kabul Eden Devletin birlik ve karargahlarında, disiplinle ilgili yürürlükte olan mevzuata, kendi Silahlı Kuvvetlerinin mevzuatına aykırı olmadıkça, uyacaktır.

MADDE-XI

DİĞER HUSUSLAR

1. Konuk personel, Kabul Eden Devlet topraklarında her türlü politik ya da haber alma faaliyetlerinden uzak duracaklardır. Konuk personel Kabul Eden Devlet topraklarında herhangi bir silahlı çatışmaya katılmayacaktır.

2. Konuk personele, bu Anlaşmada belirlenmiş veya bu Anlaşma uyarınca imzalanacak Anlaşma ve Protokollerle belirlenecek görevlerin dışında görevler verilmeyecektir.

3. Gönderen Devletin Askeri Personeli, görev yerlerinde kendi milli üniformalarını giyeceklerdir.

4. Faaliyetin icrası sırasında, lüzumlu hallerde Kabul Eden Devlet gerekli teçhizatı sağlayacaktır.

5. Konuk personel ve aile üyeleri Kabul Eden Devletin Silahlı Kuvvetlerinin sosyal tesis ve misafirhanelerini eşit rütbedeki bir Kabul Eden Devlet personeline uygulanan şartlarla kullanabilirler.

6. Gönderen Devlet, gerekli gördüğü zaman, personelinin geri çağırmaya yetkilidir. Kabul Eden Devlet, böyle bir talebi aldığı anda, bu işlemin mümkün olan en kısa zamanda gerçekleşmesi için gerekli tedbirleri alacaktır.

7. Bir konuk personelin veya aile üyelerinin ölümü halinde, Kabul Eden Devlet Gönderen Devleti bilgilendirecek, cenazeyi ülkesindeki en yakın uluslararası havaalanına nakledecek ve teslim edinceye kadar sıhhi koruma tedbirlerini alacaktır.

8. Konuk personel ve aile üyeleri, Kabul Eden Devlet askeri hastanelerinde ücretsiz olarak Kabul Eden Devletin kendi askeri personel ve aileleri ile eşit şartlarda muayene, ilkyardım ve diş bakım imkanlarından yararlanacaklardır. Diş protezi, görsel, işitsel ve diğer yardımcı aletlerin kullanımını gerektiren sağlık hizmetleri, ücretsiz sağlık hizmetlerinin dışında tutulacaktır. Uzun süreli tedavi, ilaç ve diğer her türlü sağlık hizmetleri için yapılan harcamalar ile hastalanan kişinin ülkesine gönderilme masrafları Gönderen Devlet tarafından ödenecektir.

9. Sivil kurumlardan sağlanan sağlık hizmetlerine ilişkin her türlü gider personelin kendisi tarafından ödenecektir.

10. Gönderen Devlet ilgili hayat ve sağlık sigortası giderlerinden sorumludur.

MADDE-XII

MALİ HUSUSLAR

1. Bu Anlaşmanın kapsamında bulunan iş birliği faaliyetlerinin icrası maksadıyla görevlendirilen konuk personele ilişkin özlük hakları ve mali yükümlülükler ilgili personel tarafından karşılanacaktır ve gönderen devletin çıkarlarıyla çelişmeyecektir.

2. Konuk Personel ve aile üyeleri, giriş, kalış ve çıkış süresince, Kabul Eden Devletin yürürlükteki vergi mevzuatına tabi olacaklardır.

MADDE-XIII GÜMRÜK VE PASAPORT İŞLEMLERİ

1. Konuk Personel ile yakınları, Kabul Eden Devletin toprakları içerisinde, yabancıların ikamet ve seyahatleri hakkındaki kanun hükümlerine tabi olacaktır.

2. Konuk Personel ile yakınları, Kabul Eden Devletin ülkesine giriş ve çıkışlarında bu ülkenin pasaport ve gümrük ile ilgili mevzuatına tabi olacaktır. Ancak, Kabul Eden Devlet, kendi mevzuatı çerçevesinde mümkün olan idari kolaylıkları gösterecektir.

MADDE-XIV TADİL VE GÖZDEN GEÇİRME

Taraflardan her biri gerektiğinde yazılı olarak bu Anlaşmanın değiştirilmesi veya gözden geçirilmesini önerebilecektir. Karşı tarafa yazılı bildirimin yapıldığı tarihten itibaren 30 gün içerisinde görüşmeler başlayacaktır. Herhangi bir tadilat veya gözden geçirme ilgili dokümanların teati edilmesiyle yürürlüğe girer.

MADDE-XV UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMLENMESİ

Bu Anlaşmanın yorumu ve uygulanmasına ilişkin herhangi bir uyuşmazlığın ortaya çıkması durumunda, Taraflar bu sorunu mümkün olan en kısa sürede ve müştereken teşkil edecekleri komisyon çerçevesinde görüşmeler yolu ile çözüme kavuşturacaklardır. Görüşmeler, karşı taraftan yazılı talebin alınmasını müteakip 30 gün içinde başlatılacaktır. Müteakip 45 gün içerisinde bir sonuca varılamazsa, taraflardan herhangi biri, 30 gün önceden yapılacak bir yazılı bildirim ile bu Anlaşmayı sona erdirebilecektir. Hiçbir koşul altında söz konusu uyuşmazlık üçüncü bir ülkeye ya da uluslararası bir kuruma götürülmeyecektir.

MADDE-XVI YÜRÜRLÜK SÜRESİ VE SONA ERDİRME

Bu Anlaşmanın yürürlük süresi 5 yıldır. Taraflar Anlaşmanın yürürlük süresi bitiminden 90 gün öncesinden yazılı olarak sona erdirmeye talebinde bulunmadıkları takdirde Anlaşmanın yürürlük süresi her yıl otomatik olarak bir yıl süre ile uzatılacaktır.

Anlaşmanın sona ermesi, sürmekte olan herhangi bir proje, program veya anlaşmayı etkilemeyecektir.

MADDE-XVII ONAY VE YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ

Bu Anlaşma, Taraflarca imzalandıktan sonra iki Tarafın kendi hukuki usullerine uygun olarak onaylandığını bildiren notaların teati edildiği tarihte yürürlüğe girer.

MADDE-XVIII METİN VE İMZA

Bu Anlaşma 20 Nisan 2004 tarihinde Ankara'da Türkçe, İspanyolca ve İngilizce dillerinde her biri aynı derecede geçerli olmak üzere ikişer nüsha olarak tanzim edilmiştir. İhtilaf halinde İngilizce metin geçerli olacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ADINA
İMZA :
İSİM : *Orgeneral İlker BAŞBUĞ*
UNVAN : Genelkurmay II nci Başkanı

ŞİLİ CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ADINA
İMZA :
İSİM : *Michelle BACHELET*
UNVAN : Şili Milli Savunma Bakanı

